

Yard. Doç. Dr. Faruk Kerem Giray

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Milletlerarası Özel Hukuk
Anabilim Dalı

**Milletlerarası Özel Hukukta
Kaçırlan veya Alıkonan
Çocukların İadesi**

5717 ve 5718 sayılı kanunlar ile
çok taraflı ve iki taraflı sözleşmelere göre

Beta

II

Yayın No : 2291
Hukuk Dizisi : 1088

1. Baskı - Şubat 2010 - İSTANBUL

ISBN 978 - 605 - 377 - 211 - 8

Copyright© Bu kitabın bu basısının Türkiye'deki yayın hakları BETA Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'ye aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafi kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Dizgi : Beta Basım A.Ş.
Baskı - Cilt : Yazın Basın Yayın Matbaacılık Trz.Tic.Ltd.Şti. (Sertifika No: 12028)
Çiftehavuzlar Cd. Maltepe Mh. Prestij İş Merkezi No: 27/806 K:9
Zeytinburnu/İSTANBUL
0212 565 01 22 - 0212 565 02 55
Kapak Tasarım : Gülgonca Çarpık

Beta BASIM YAYIM DAĞITIM A.Ş.
Himaye-i Etfal Sokak Talas Han No. 13-15
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel : (0-212) 511 54 32 - 519 01 77
Fax: (0-212) 511 36 50
www.betayayincilik.com

Dr. Ömerül Faruk KINAYTÜRK'e

Yetkili makamlar uygulanabilir yasa ve usullere göre ve temyiz yolu açık olarak, ayrılığın çocuğun yüksek yararına olduğu yolunda karar vermedikçe, Taraf devletler, çocuğun; ana babasından, onların rızası dışında ayrılmamasını güvence altına alırlar. Ancak, ana babası tarafından çocuğun kötü muameleye maruz bırakılması ya da ihmâl edilmesi durumlarında ya da ana babanın birbirinden ayrı yaşaması nedeniyle çocuğun ikametgâhının belirlenmesi amacıyla karara varılması gerektiğinde, bu tür bir ayrılık kararı verilebilir.

Bu maddenin birinci fikrasi uyarınca girişilen her işlemde, ilgili bütün taraflara işleme katılma ve görüşlerini bildirme olanağı tanınır.

Taraf devletler, ana babasından veya bunlardan birinden ayrılmamasına karar verilen çocuğun, kendi yüksek yararına aykırı olmadıkça, ana babanın ikisiyle de düzenli bir biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkına saygı gösterirler.

...

Çocuk Hakları Sözleşmesi - Madde Dokuz

ÖNSÖZ

“Milletlerarası Özel Hukukta Kaçırılan veya alikonan Çocukların İadesi” başlıklı elinizdeki çalışma İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü özel hukuk doktora programı kapsamında doktora tezi olarak hazırlanmış ve Prof.Dr. Ergin Nomer, Prof.Dr. Cemal Şanlı, Prof.Dr. Hasan Erman, Prof.Dr. Günseli Öztekin Gelgel, ve Prof.Dr. Oktay Uygun’dan oluşan jüri önünde savunulmuş ve kabul edilmiştir.

Uluslararası özel hukukta sıkılıkla karşılaşılan önemli meselelerden biri çocukların, ebeveynleri tarafından hukuka aykırı olarak yurt dışına çıkartılmasıdır. İletişim ve seyahat imkanlarındaki gelişmeler, milletlerarası ilişkileri, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda etkilediği gibi aile hukuku alanında da etkilemiştir. Bu na bağlı olarak yabancılık unsuru taşıyan evliliklerdeki artış doğal olarak boşanmaların da artmasına sebebiyet vermiştir. Evlilik içi sorunların giderek arttığı, yoğun olarak yaşandığı veya içinden çıkışlamaz duruma gelindiği hallerde ayrılmaya karar veren eş, çoğu zaman çocuğunu yanına alarak, yaşamını bir başka ülkede sürdürmeyi tercih etmektedir. Çocuğun yeri hukuka aykırı olarak bizzat ebeveynler tarafından değiştirildiği hallerde; söz konusu eylemin ceza hukuku ve aile hukuku bakımından etkilerinin yanında, uluslararası özel hukuk yönünden de sonuçları bulunmaktadır.

Kaçırılan veya hukuka aykırı olarak yeri değiştirilen çocukların, kaçırılmazdan veya yeri değiştirilmzeden önceki bulundukları yere (genellikle mutad meskenlerine) ivedilikle iadesi çalışma konumuzu oluşturmaktadır. Hukuka aykırı olarak alikonan veya yeri değiştirilen çocukların iadesi için izlenmesi gereken prosedür veya iadelerinin hangi koşullarda reddedilebileceği gerek sözleşmeler gerekse 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmayan Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun kapsamında incelenmiştir. Konunun yabancılık unsuru içermesi nedeniyle Yargıtay içtihatlarının yanında yabancı mahkeme kararlarına da yer verilmiştir. Çok yakın bir gelecekte Türkiye'nin taraf olacağı Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına dair Avrupa Sözleşmesi de konu kapsamında incelenmiştir. Bunun yanında çocuğun iadesini temine yönelik iki taraflı ve çok taraflı diğer sözleşmeler ile Avrupa Birliği tüzükleri de çalışmada detaylı olarak yer almaktadır.

Tezin savunulmasından kısa bir süre sonra, 2675 sayılı Kanunun yerini alan 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun ile 1980 tarihli La Haye sözleşmesinin uygulanırlığını kuvvetlendirmek amacıyla müstakilen düzenlenen 5717 sayılı yasa yürürlüğe girmiştir. Öncesinde tasarı olarak dikkate alınan sonrasında kanunlaşan söz konusu düzenlemelerin tezin içeriğine aktarılması vakit aldığından ve de bu süre zarfında askeri hâkim ol-

VI

rak askerlik yükümlülüğü yerine getirildiğinden tezin kitaplaştırılması zaman almıştır. Yeni tarihli makale ve mahkeme kararlarının teze eklenmesiyle; ilerleyen zamanın olumsuz etkisi mümkün olduğunda bertaraf edilmeye çalışılmıştır.

Tez çalışması sırasında tüm desteğini ve zamanını veren, yazım aşamasında karşılaşılan her türlü zorluğu eşsiz yardımlarıyla aşmama sebebiyet veren, fikirleriyle tezimi zenginleştiren ve geliştiren, meselelerin özüne inmemi ve nedenini sorgulamayı öğreten değerli hocam, tez danışmanım Prof.Dr. Cemal Şanlı'ya özellikle teşekkür etmek isterim. Bununla birlikte, akademik hayatı ilk adım attığım günden itibaren her zaman koşulsuz ilgi ve desteklerini hissettiğim, oluşturdukları özgür çalışma ortamıyla fikirlerimi geliştirmeme olanak sağlayıp, daha iyije ulaşmam için sürekli beni motive eden, Prof. Dr. Günseli Öztekin Gelgel'e, uygulamadaki tecrübesini tümüyle paylaşan ve düşüncelerime ışık tutan mahkeme kararlarına ulaşmama imkân tanyan Doç.Dr. B. Bahadır Erdem'e ayrı ayrı çok teşekkür ederim.

Akademik yaşamımın başladığı dönemden bu yana fikirleriyle, hukuk mantığıyla ve davranışlarıyla şahsına her zaman örnek olan Prof.Dr. Ergin Nomer'e, yetişmemde büyük emekleri olan titizliklerini örnek aldığım hocalarımızdan Prof.Dr. Aysel Çelikel'e, Prof.Dr. Gülgören Tekinalp'e ve Prof.Dr. Nihal Uluocak'a da ayrıca çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince Devletler Özel Hukuku kürsüsünün değerli mensuplarının gösterdiği yardım, fedakarlık ve yarattıkları akademik çalışma ve tartışma ortamı için kendilerine ne kadar teşekkür etsem azdır. Bu bağlamda aynı odai paylaştığım, dostum, meslektaşım, yardımlarımı esirgemeyen ve zarafetini örnek aldığım Yard.Doç.Dr. İnci Ataman Figanmeşe'ye, vaktini ayrıarak tezimi dönem dönem okuyarak tashihler yapan değerli meslektaşım Dr. Emre Esen'e, fedakarlık kelimesinin tanımlamaya yetmediği, güzel insan sevgili Araş. Gör. Mine Tan Dehmen'e, yardımlarımı hiçbir zaman esirgemeyen Araş. Gör. Ayşe Elif Ulusu'ya çok teşekkür ederim.

Uzun bir döneme yayılan tez çalışmamızın beş aylık kısmı Londra Üniversitesi'ne bağlı Advanced Legal Studies enstitüsünde gerçekleşmiştir. Bu dönem zarfında Tinçel Vakfından aldığım bursla yapmış olduğum akademik çalışmalar, yabancı literatürün taraması bakımından doktora tezime çok büyük katkı sağlamıştır. Bu sebeple başta Tinçel vakfinin kurucularına devamında da değerli yöneticilerine çok teşekkür ederim.

Londra'da bulduğum süre zarfında şehre adapte olmamda yardım ve bilgi yadsınmaz olan aziz dostum Cenk Bütünley'e, salt varlığının bile benim için çok değerli olduğu kadim dostum Av. Dr. Ali Harun Balkan'a, uzun çalışma dönemlerimizin yorgunluğunu ikramlarıyla atmamızı sağlayan, bizleri evlâdi gibi gözetip kollayan sevgili Ahmet Özaktaş'a, tezin ön çalışmalarının oluşturulduğu Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Araştırma ve Uygulama Merkezi kütüphanesinin bir dönem sorumluluğunu taşımış olan Güner Babalioğlu'na da çok teşekkür ederim.

Gerek yaşamın gerek akademik hayatın tüm zorluklarında omuzlarını her zaman yanında hissettiğim ve hakkını asla ödeyemeyeceğim sevgili anneme aynı zamanda yaşamımın en büyük zenginliği olan fedakâr kardeşim yürekten sevgilerimi ve sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Aynı zamanda ilgi ve alâkasını çokuğumdan bu yana gördüğüm Prof.Dr. Mustafa Ülgen'e, her zaman desteğini

aldiğım Prof.Dr. Köksal Bayraktar'a, beni akademik hayatı hazırlayan ilk hocam Prof.Dr. Erhan Adal'a ve hayatın karmaşasını, yükünü azim ve yardımlarıyla fazlasıyla üzerinden alan Recep Dişkaya'ya da çok teşekkür ederim.

Kitabın Beta yayınları arasında yer almasını sabırla bekleyen değerli yöneticisi Seyhan Satar'a ayrıca dizgi işlemlerini büyük bir titizlikle yerine getiren, ilgi ve alakasını tüm yoğunluğuna rağmen hiçbir zaman esirgemeyen Gülgonca Çarpık'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmadaki her tür olası hata ve eksiklik şahsimin sorumluluğundadır.

İstanbul 2010

Dr. Faruk Kerem GİRAY
keremfaruk@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	V
İçindekilerIX
Kısaltmalar	XVII
Giriş	1
Konunun Kapsam ve Sınırları	5
Çocukların Kaçırılmasının veya Alikonmasının Ceza Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi	6

I. BÖLÜM

1980 Tarihli Uluslararası Çocuk Kaçirmalarının Hukuki Veçheleri Hakkında Sözleşme Kapsamında Çocuğun İadesi

I. 1980 Tarihli Uluslararası Çocuk Kaçirmalarının Hukukî Veçheleri Hakkında Sözleşme	9
A. Sözleşmenin Hazırlık Süreci	9
B. Sözleşmenin Diğer La Haye Sözleşmelerinden Farkları	11
C. Sözleşmede Kullanılan Hukukî Kavramlar	12
D. Sözleşmenin Niteliği	21
E. Sözleşmenin Amacı	22
F. Sözleşmenin Konu Bakımından Uygulama Alımı	26
G. Sözleşme Sujeleri	26
1. Sözleşme Sujelerinin Niteliği	30
2. Çocuğun İadesini Talep Edebilecek Kişiler	31
3. Sözleşmenin Sujesi Olabilecek Çocuklar	32
a. Onaltı Yaşından Küçük Çocuklar	32
b. Kendi Mutad Meskenini Belirleme Hakkına Sahip Olan Çocuklar	36
c. Evlilik Dışı Çocuklar	36
d. Evlât Edinilen Çocuklar	37
e. Çocuğun Evlenmesi.....	39

f. Yaşı Tashih Edilen Çocuklar	40
H. Sözleşmenin Zaman Bakımından Uygulama Alanı	40
I. Sözleşmenin Taraf Devlet Bakımından Uygulama Alanı.....	42
II. Sözleşme Hükümleri Yorumlanırken Gözetilecek Esaslar	46
A. Çocuğun Üstün Menfaati	47
B. Mutad Mesken Kavramı	52
1. Türk Hukukunda Mutad Mesken	55
2. Anglo-Sakson Hukukunda Mutad Mesken	56
3. Mutad Meskenin Tayininde Zaman Faktörü	58
4. Eğitim, Tedavi veya Tayine Bağlı Olarak Mutad Meskenin Tesisi ..	65
5. Mutad Meskenin Zorla Tesis Edilip Edilemeyeceği	69
6. Birden Fazla Mutad Mesken.....	72
7. Çocuğun, Mutad Meskenini Kendisinin Belirlemesi	73
C. Çocuğun Mutad Meskeninin Tesbitine İlişkin Görüşler	74
1. Çocuğun Mutad Meskeninin Ebeveynine Bağlı Olarak Belirlenmesi	74
2. Velâyet Sorumluluğuna Bağlı Olarak Çocuğun Mutad Meskeninin Tayini.....	78
3. Mutad Meskenin, Çocuğun Merkez Alınarak Tayini.....	81
D. Sözleşme Kapsamında Çocuğun Mutad Meskenin Tayini	85
E. Mutad Meskenin Tesbitinde Çocuğun Yaşına Göre Model Belirlenmesi	86
F. Mutad Meskenin Vasıflandırılması	87
III. Sözleşmeye Göre Koruma Hakkı	88
A. Koruma Hakkının Hukukî Dayanakları.....	91
1. Kanundan Doğan Koruma Hakkı	91
2. Koruma Hakkının Adlı veya İdarî Makam Kararından Doğması....	98
3. Koruma Hakkının, Taraflar Arasındaki Anlaşmadan Doğması.....	99
4. Koruma Hakkına İlişkin Geçici Mahiyetteki Kararlar	105
5. Koruma Hakkına İlişkin Olarak Sonradan Verilen Kararlar	106
a. Koruma Hakkının Esasına İlişkin Kararın, Sözleşmenin Aradığı Şartların Gerçekleşmediğinin Tespitinden Sonra Verilecek Olması.....	108
b. Koruma Hakkının Esasına İlişkin Kararın İade için Sözleşmede Öngörülen Makul Sürenin Dolmasından Sonra Verilecek Olması	109
6. Biyolojik Babanın, Evlilik Dışı Çocuğu Üzerindeki Koruma Hakkı.....	111
B. Koruma Hakkının İhlali.....	116

C. Koruma Hakkının Etkin Olarak Kullanılmadığının İsbati	117
D. Koruma Hakkının Mahkemelere Ait Olduğu İddiası.....	119
E. Koruma Hakkına Uygulanacak Hukuk.....	124
IV. İade Talebinin Reddedileceği Haller.....	126
A. Madde 13 (a) Uyarınca Çocuğun İadesinin Reddi	126
1. Hukuka Aykırı Olarak Gerçekleştirilen Yer Değişikliğine İzin veya İcazet Verilmesi	126
2. Koruma Hakkının Etkin Şekilde Kullanılmaması.....	131
3. Çocuğun, Geçici Süreliğine Kişi veya Kuruma Bırakılması	133
B. Madde 13 (b) Uyarınca Çocuğun İadesinin Reddi	134
1. Çocuğun, İade Sonrası Fiziki Tehlikeye Maruz Kalacağı Konusunda Ciddi Riskin Bulunması	139
2. İadenin, Çocuğa Psikolojik Zarar Verecek Olması	145
3. İade Halinde Çocuğun Müsamaha Edilemeyecek Bir Duruma Düsecek Olması	147
a. Koruma Hakkına Sahip Kişinin, Çocuğun Mutad Meskeni Devletine Dönmeyecek Olması.....	151
b. Müsamaha Edilemeyecek Durumlardan “Aile içi Şiddet”	152
c. Müsamaha Edilemeyecek Durumlardan “Cinsel İstismar”	155
d. Müsamaha Edilemeyecek Durumlardan “Çocuğun İade Sonrası Tehlikeli veya Ağır İşlerde Çalıştırılacak Olması”.....	157
e. Koruma Hakkına Sahip Kişinin Sağlığının Yerinde Olmaması	158
C. Yaşı ve Olgunluğu Dikkate Alınan Çocuğun İade Talebine Kendisinin Karşı Çıkması	159
1. Çocuğun İfadelerinin Alınması Aşamasında İzlenecek Yöntem	169
2. Görüş ve İfade Alma Usulü.....	172
3. Çocuğun İfadelerine Yüklenen Anlam.....	173
4. Çocuğun Görüşünün Alınmasına Getirilen Eleştiriler.....	179
5. Çocuğun, Görüşünün Alınması Gereken Yaş ve Olgunlukta Bulunduğunu Tespit Edecek Hukuk	180
a. 1980 Tarihli La Haye Sözleşmesinin 13/b Maddesinde Getirilen Eleştiriler	181
D. Çocuğun İadesinin, Talepte Bulunulan Devletin İnsan Hak ve Hürriyetlerine İlişkin Temel İlkeleri İhlâl Edecek Nitelikte Olması	183
E. İadenin, Çocuğun Alkonulduğu veya Kaçırıldığı Ortama Alışmiş Olması Nedeniyle Reddi	191
F. 1980 Tarihli La Haye Sözleşmesinin 12. Maddesinin 1. Fıkrasına İstinden Çocuğun İadesi.....	197

1.	12. Madde Hükümünde Öngörülen Bir Yıllık Sürenin Başlangıcı.....	197
2.	Haksız Alikoymayanın Tespiti	202
3.	Alikoymayanın Gerçekleşebileceğinin Önceden Öngörülebilmesi	203
4.	Çocuğun Sonradan Alikonmaya Rıza Göstermesi veya Kendisinin Kaçması	204
5.	Çocuğun Yerinin Tekrardan Değiştirilmesi	206
V.	Çocuğun İadesinin Reddine Yönelik İddialarda İspat Külfeti	207
VI.	1980 tarihli Sözleşme ve 5717 Sayılı Kanuna Göre İade Prosedürü	208
VII.	Sözleşmede Öngörülen İade Prosedürüne Getirilen Eleştiriler	219
VIII.	1980 Tarihli La Haye Sözleşmesi Kapsamında Türkiye'den Yapılan İade Taleplerine İlişkin İstatistikler.....	220
IX.	Çocukla Kişisel İlişki Kurabilme Hakkı	221
A.	Kişisel İlişki Kurma Hakkının Hukuki Dayanağı	228
B.	Çocukla Kişisel İlişki Kurabilme Hakkına Sahip Kişiler	228
C.	21. Madde Hükümüne Getirilen Eleştiriler	228
X.	Sözleşmeye Taraf Olmayan Devlete Götürülen Çocukların İadesi	229
XI.	1980 Tarihli La Haye Sözleşmesine İlişkin Genel İstatistikler.....	230

II. BÖLÜM

Çocuğun, Çok Taraflı Diğer Sözleşmeler Kapsamında İadesi	235	
I.	Hukuka Aykırı Olarak Yeri Değiştirilen veya Alikonan Çocukların, Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velâyetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesi Hükümlerine Göre İadesi (Lüksemburg Sözleşmesi)	235
A.	Lüksemburg Sözleşmesiyle 1980 Tarihli La Haye Sözleşmesi Arasındaki Kavram Farklılıklarını.....	239
B.	Lüksemburg Sözleşmesine Göre "Mutad Mesken" Kavramının Yorumu	240
C.	Lüksemburg Sözleşmesi Hükümlerine İstinden Kaçırlan veya Alikonan Çocuğun İadesi	242
D.	Lüksemburg Sözleşmesi Hükümlerince Velâyet Kararlarının Tanınması ve Tenfizi	244
E.	Çocukla Şahsi İlişki Kurulmasının Temini	246
F.	Sözleşmenin Değerlendirilmesi	247
II.	Hukuka Aykırı Olarak Yeri Değiştirilen veya Alikonan Çocukların, Velâyet Sorumluluğu ile Çocukların Korunmasına İlişkin Alınacak Tedbirler Hakkında Makamların Yetkisine, Uygulanacak Kanuna ve Kararların Tanınması ile Tenfizine ve İşbirliğine Dair 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesi Hükümlerine Göre İadesi	248

A. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesinin, 1980 Tarihli Sözleşmesiyle Olan İlişkisi.....	249
B. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesinin Amacı	250
C. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesi Kapsamına Giren Çocuklar	250
D. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesine Göre Çocuğun Korunması..	251
E. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesine Göre Koruma Önlemlerini Almaya Yetkili Makam.....	252
1. Âkit Devlet Makamlarının Olağanüstü Hallerde Yetkisi.....	256
2. Derdestlik	256
F. 1996 Tarihli La Haye Sözleşmesine Göre Mutad Mesken Kavramı	257
G. Koruma Tedbirlerine Uygulanacak Hukuk.....	257
H. Velâyet Sorumluluğuna Uygulanacak Hukuk	258
1. Kanundan Doğan Velâyet Sorumluluğu.....	258
2. Anlaşma veya Tek Taraflı Hukukî İşlemlerden Doğan Velâyet Sorumluluğu	259
3. Velâyet Sorumluluğuna Uygulanacak Hukuk	259
I. Çocuğun Korunmasına Yönelik Tedbirlerin Âkit Devletlerde Tanınması ve Tenfizi	260
1. Sözleşmeye Göre Tedbir Kararlarının Tanınması	260
a. Tanıma Talebinin Reddi Sebepleri	261
b. Tenfiz Talebinin Reddi Sebepleri.....	261
J. Sözleşme Kapsamında Kişisel İlişki Kurma Hakkının Yerine Getirilmesi	262
K. 1996 Tarihli Sözleşmenin 1980 Tarihli Sözleşmeye Göre Farklılıklar	263
III. Hukuka Aykırı Olarak Yeri Değiştirilen veya Alikonan Çocukların, Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi Hükümlerine Göre İadesi.....	263
A. Sözleşmenin Konusu.....	264
B. Sözleşmenin Niteliği	265
C. Sözleşme Terminolojisi	266
D. Küçüğün İade Edilebileceği Haller	266
1. Küçüğün, Ebeveyninin Arzusu Hilâfina İade Talebinde Bulunulan Devletin Ülkesinde Bulunuyor Olması	267
2. Küçüğün, İadesinin Talep Edildiği Âkit Devlette Bulunmasının, İadeyi Talep Eden Devletin Koruma ve Eğitim Politikasına İlişkin Aldığı Tedbirlerle Bağdaşmıyor Olması.....	267
3. Küçüğün, Korunabilmesi veya Eğitilebilmesi İçin İadesini Talep Eden Devlette Bulunmasının Zorunlu Olması	268

4. İade Talebinde Bulunulan Devletin Mevzuatı Gereğince Küçüğün Akit Devlette Bulunmasının Ülke Menfaatiyle veya Kendi Menfaatiyle Bağdaşmıyor Olması.....	268
E. Küçüğün İadesine İlişkin İstemin Reddedileceği Haller.....	270
F. Küçüğün İadesine İlişkin Talebin Ertelenmesi.....	272
G. Sözleşmenin Değerlendirilmesi	272
IV. Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi	272
A. Sözleşme Terminolojisi	273
B. Çocuğun Ana ve Babası ile Kuracağı Kişisel İlişki	274
C. Çocuğun, Aile Bağının Bulunduğu Kişilerle Kuracağı Kişisel İlişki ...	275
D. Sözleşme Kapsamında Çocuğun Hakları	275
E. Kişisel İlişki Kurma Hakkına İlişkin Tedbirler	276
1. Kişisel İlişki Kararının Etkin Olarak Uygulanmasına Yönelik Alınacak Tedbirler.....	276
2. Çocuğun İadesinin veya Haksız Olarak Yerinin Değiştirilmesinin Önlenmesine İlişkin Alınacak Tedbirler	276
F. Kişisel İlişki Süresinin Sonunda Çocuğun İade Edilmemesi	277
III. BÖLÜM	
Kaçırlan veya Alikonan Çocukların, Velâyet veya Vesâyete İlişkin Yabancı Mahkeme İlâmlarının Tanınması ve Tenfizi Yolu ile İadesi.....	279
A. Usûli Şartlar	280
a. İlâmin, yabancı bir devlet mahkemesinden verilmiş olması	280
b. İlâmin, hukuk davalarına ilişkin olması	281
c. İlâmin, kesinleşmiş olması	281
B. Maddî Şartlar	282
a. Mütekabiliyet Şartının Gerçekleşmiş Olması	282
b. Türk Mahkemelerinin Münhasır Yetkisinin İhlal Edilmemiş veya Genel Yetki Kurallarına Aykırı Olarak Aşırı Yetkinin Tesis Edilmemiş Olması	287
c. Hükmün Kamu Düzenine Aykırı Olmaması.....	288
d. Savunma Haklarının İhlal Edilmemiş Olması	295
IV. BÖLÜM	
Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocuklara İlişkin Verilen Velâyet Kararlarının, İki Taraflı Adlı Yardım Anlaşmaları Kapsamında Tenfizi	297
I. Türkiye ile <i>İtalya</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	298

II. Türkiye ile <i>Avusturya</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	299
III. Türkiye ile <i>Tunus</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	300
IV. Türkiye ile <i>Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	301
V. Türkiye ile <i>Polonya Halk Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	301
VI. Türkiye ile <i>Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	302
VII. Türkiye ile <i>Irak Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	303
VIII. Türkiye ile <i>Azerbaycan Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	303
IX. Türkiye ile <i>Çin Halk Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	304
X. Türkiye ile <i>Gürcistan Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	305
XI. Türkiye ile <i>Arnavutluk Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	306
XII. Türkiye ile <i>Moğolistan</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	307
XIII. Türkiye ile <i>Litvanya Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	307
XIV. Türkiye ile <i>Ukrayna</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	308
XV. Türkiye ile <i>Kazakistan Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adlı Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	309

XVI

XVI. Türkiye ile <i>Slovakya</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	310
XVII. Türkiye ile <i>Moldova Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	311
XVIII. Türkiye ile <i>Hırvatistan Cumhuriyeti</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	312
XIX. Türkiye ile <i>Bosna-Hersek</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	312
XX. Türkiye ile <i>Romanya</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	313
XXI. Türkiye ile <i>Makedonya</i> Arasındaki Adli Yardım Anlaşması Hükümlerine Göre, Hukuka Aykırı Olarak Alikonan veya Kaçırlan Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tenfizi	314
Sonuç	317
Seçilmiş Bibliyografya	323

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AIHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
ATRG	Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi
Bkz	Bakınız
BM.	Birleşmiş Milletler
ÇHS	Çocuk Hakları Sözleşmesi
dn	dipnot
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
iİİK	İcra İflas Kanunu
KİK	Kanunlar İhtilâfi Kuralları
L	Legislation
Loy. L.A	Loyola of Los Angeles
Tasarı	Uluslararası Çocuk Kaçırmayanın Hukuki Veçhelerine Dair Kanun Tasarısı
TCK	Türk Ceza Kanunu
TMK	Türk Medenî Kanunu
TVK	Türk Vatandaşlığı Kanunu
RG	Resmî Gazete
MÖHUK	Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MHB	Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni
HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk Genel Kurulu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
S.K.	Sayılı Kanun
s	sayfa
UİG	Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Vol	Volume